

Heine Noordstra blijft experimenteren

Zijn atelier in Mûnein is gevuld met metalen plaatjes, inkt en zuren, knipsels en lapjes. Het is de 'chaos' waaruit Heine Noordstra zijn strakke, veelal abstracte grafiek creëert.

GITTE BRUGMAN

Het werk van Heine Noordstra (76) weerspiegelt zijn karakter. Het is ingetogen, onnadrukkelijk, maar met een boodschap. Hij exposeert niet veel en streeft daar ook niet naar. „Faak komt it op myn paad”, zegt hij thuis in Mûnein. Zoals nu, de expositie in de Roos van Tudor waar hij via vriendin en collega-graficus Wijke van der Bij terecht kwam.

„Ik haw in drokke tiid hân”, zegt hij. De voorbereiding van een expositie neemt hij serieus. Hij fotografeerde de ruimte om de mogelijkheden in kaart te brengen en te zien hoe het licht naar binnen valt. Op basis daarvan maakte hij een plan. „Der moat wol spanning yn sitte.” Toen hij ging inrichten met galeriehouster Anita van Os, zei die niet zo veel. „Sy pakte sa no en dan wat op en sette dat earne oars del. Ik haw har wat gewurde litten en fûn it eins noch better ek.”

In Leeuwarden toont hij recent werk, combinaties van aquatint, ets en collage. Doordat hij delen uit zijn etsplaatjes zaagt, ontstaat vaak een reliëf in het papier wat een extra dimensie geeft. Bijvoorbeeld in het werk dat geïnspireerd is op een bezoek aan Sarajevo. „Dat hat bot yndruk makke”, zegt hij.

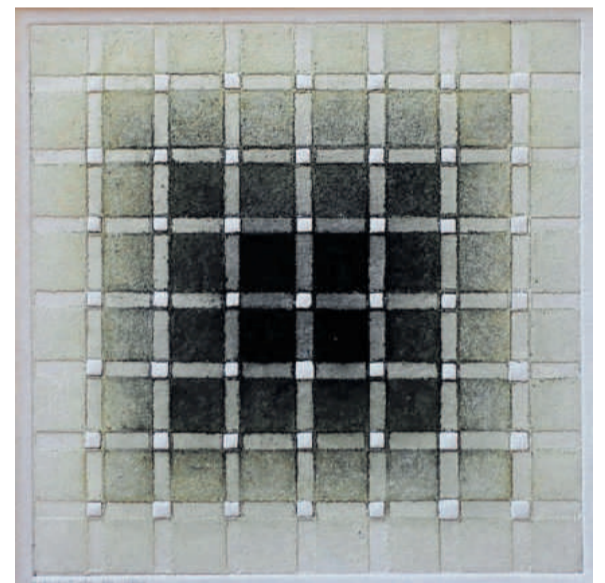
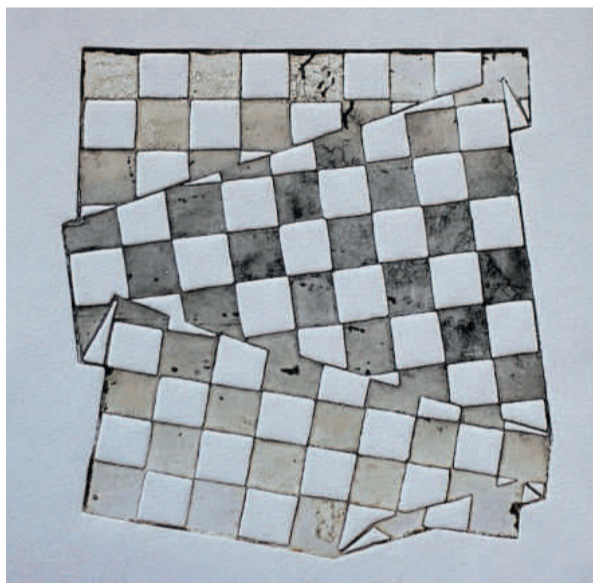
Het herinneringsmonument met allemaal witte paaltjes bijvoorbeeld. Geen kruisen of stenen zoals op andere oorlogsbegraafplaatsen, maar paaltjes. In zijn ets lijkt het alsof de kijker er van bovenop kijkt. Kleine witte vierkantjes tegen een donkere achtergrond die in kleur afloopt.

Noordstra was twee keer in Bosnië. Hij en zijn vrouw Sjoukje zijn vriend met Gjalte en Diny Pilat. Pilat & Pilat uit Twijzel begon eind vorige eeuw een meubelfabriek in Bosnië. „Hy hie in Bosnyske meiwurker en doe't de oerheid stipe joech foar lytse bedriuwen, binne se hjir begûn.” In 2000 brachten ze met een vriendengroep een bezoek aan die fabriek. „It wie flak nei de oarloch, der stienen noch militêren mei wapens by de grins.”

Een paar jaar geleden bezocht hij het land opnieuw. Toen was er meer tijd om rond te kijken. „De compound fan Dutchbat is no in museum.” Hij was opnieuw geraakt door de stad. „Foaral it plein mei in monumint yn de foarm fan grutte bloedflekken... Yndrukwekkend.” Ook viel zijn oog op het motief van een gestileerde lotusbloem. Het symbool komt terug in de meubels van Pilat & Pilat en „ik haw it brûkt

Heine Noordstra in zijn atelier in Mûnein. FOTO MARCEL VAN KAMMEN

foar myn Poort van vrede”.

Noordstra kent de Pilats uit Kootstertille, waar ze opgroeiden. Hij was vooral bevriend met Gjalts al overleden broer Sijtze. „Ik mis him noch elke dei.” Noordstra volgde de mts en deed een basisopleiding binnenhuisarchitectuur. De vervolgopleiding bouwkunde aan de academie van bouwkunst („acht jier”) was hem te zwaar, dus ging hij naar de kunstacademie, waar hij afstudeerde in monumentale vormgeving. „It etsen haw ik fan Jan Stroosma leard.”

Hij kreeg werk bij architectenbureau BügelHajema/Team 4 Architecten in Groningen: ontwerpen en inrichtingsplannen maken, maquettes bouwen... „Ik krige lym, skjirre en papier. Sjoch mar wat foar romtliks dêr útkomt.” Hier kon hij kunst en architectuur combineren. Bladerend door zijn archief toont hij voorbeelden van zijn werk: het inrichtingsplan voor de klassieke schepenhaven in Terherne („ynspirearre troch Sweden”); de maquette voor de *Black Box* in Groningen met een inspringende, golvende gevel op de begane grond; een brugje over de Aldfeart in Sneek; het kunstwerk bij

Kunst combineren met werk: 'Myn beperking wie ek myn frijheid'

het CIOS in Heerenveen.

Met Sijtze Pilat en diens vrouw Hyke reisden Sjoukje en Heine Noordstra veel naar Frankrijk en later naar Scandinavië. „We hienen deselde Renaultsjes.” Ze bezochten musea en plekken waar kunstenaars vandaan kwamen, ter voorbereiding op kunstreizen die Sijtze als leraar beeldende kunst voor het Lauwerscollege organiseerde. Met kunstenaarsvereniging FRIA bezocht Noordstra onder meer voormalig Oost-Duitsland, naar het gebied waar de expressionisten van Die Brücke en Der Blaue Reiter vandaan kwamen. „Harren wurk fyn ik sa prachtich.”

Hoewel hij houdt van het kleurrijke werk van deze kunstenaars, staat zijn eigen sobere werk daarmee in groot contrast. „Jaloerskens? Mis-

kien dat ek wol, mar it gefoel hawwe dat net te kinnen?” Hij weet het niet.

Sijtze stuurde hem meer richting de kunst. „Hy fûn dat ik ek it ûnderwiis yn koe, en ik soe sollicitearje nei in baan by de akademy yn Kampen. Mar myn broer warskôge: 'Dat is net wat foar dy, do bist in yndividualist'. Doe haw ik dêr net wat mei dien.” Hij glimlacht, en vraagt zich nu af hoe zijn leven dan was verlopen.

Toen hij veertien jaar geleden met pensioen kon, had hij meer tijd om zich met zijn kunst bezig te houden. Al vond hij het nooit een probleem dat te combineren met zijn werk. „Myn beperking wie ek myn frijheid”, vindt hij. Maar sinds 2007 exposeert hij meer, zoals te zien is in zijn cv.

Daarbij blijft hij experimenteren. In zijn atelier laat Noordstra zien hoe hij de harskorreltjes op zijn etsplaten laat landen. Hij blaast in een pijpje, waardoor het stof in zijn geïmproviseerde kastje omhoog vliegt, legt het plaatje zink op een plankje en sluit het kartonnen deurtje. Hij laat zien hoe hij zijn etsen met drie niveaus maakt: door het zagen in de zinken plaat, en door een deel van de etslaag van de hoge

delen weer weg te schuren of te krasen. „Sjoch, yn Schellack kinst makliker skrasse en dêr krijst moaie raffelige rântsjes mei.”

Van aluminiumfolie maakt hij eigen 'etsplaatjes' met kreukels. Van oude panties knoopt hij bolletjes, waarmee hij de inkt mooi kan verdeelen. Vorig jaar ontplofte er in het Bûtenfjild achter zijn huis een oude trekker, die vervolgens helemaal uitbrandde. Hij haalde de zwartgeblakerde deur eruit en flexte er een plaat van. „It reliëf is prachtich!” En waar metaal niet zo'n levendige laag heeft, probeert hij die met salpeterzuur een handje te helpen.

Op een van de werkbanken ligt een collage van verschillende kleine vierkantjes. Het ene van gaas, het andere van zink of de afdruk van het aluminium: de basis van zijn nieuwste collages. „Minsken freegje har ôf hoe't ik dat dien ha”, zegt hij, terwijl hij de elementen van de zorgvuldige compositie rechtlegt. Dan, bescheiden: „Mar it is net sa dreech.”

Leeuwarden - galerie de Roos van Tudor: Eewal 47-49, do en vr 13-17 u, za 11-17 u, t/m 10 januari, www.heinenoordstra.nl